

Bármilyen ösztönző volt is a belső önösszeszedés, a homogenizálás gőzhengerét nem lett volna képes megállítani. A szinte kilátástalannak mutakozó helyzetben a nemzethez való tartozás új megfogalmazást nyert evidenciája hatékony segítséget nyújtott. Az anya-nemzet kormányzatai részéről megnyilvánuló fokozódó figyelem, támogatás és felelősség-vállalás, valamint az a felismerés, hogy a kisebbség, a nemzetiség a (kultúr)nemzet részét alkotja, a kettős, illetve a hármas kötődés tudatát erősítette. Ez azt jelenti, hogy 1. a romániai magyarság ragaszkodik önazonosságához; 2. meg akarja szilárdítani kapcsolatait az egyetemes magyarsággal; 3. e törekvésekkel szerves egységben, a román állam lojális polgáraként kívánja kivenni részét az egész ország közös problémáinak a megoldásából.

A forradalom után az egyneműsítés politikája lekerült a napirendről, ami természetesen nem jelenti azt, hogy erre törő erők már nem működnek. A kisebbségi-nemzetiségi tudat válsága, amely a tömeges kivándorlásban is megnyilvánult és tetemes károkat okozott, ugyancsak nem szűnt meg. A tömegszennvedélyként, tömegmozgalomként is jelentkező román nacionalizmus, egyes magyar szélsőséges megnyilvánulások, a balkanizálódás során degradáló helyzet, az újabb incidensek lappangó veszélye stb. állandó traumatizáltságot okoz.

A romániai magyarságnak körkörösön anómiás közegben kibontakozó küzdelme — a demokratizálódás és az európai integrálódás távlatában — hatalmas alkotó energiákat is felszabadított. A közélet, a művelődés különböző területein fiatal tehetségek emelkedtek ki. Reményteljes kezdeményezések születtek, ígéretes önszervezkedés folyik, s így a sok gond és baj közepette, ezek ellenére — a jövő biztatónak mutatkozik.

ANISZI KÁLMÁN

SALLÓ ISTVÁN FAFARAGÁSA